

Către: Sergiu RAILEAN
Ministrul Economiei și Infrastructurii

Copie: Ion CHICU
Prim-ministru al Republicii Moldova

Nr. 89 din 21 iulie 2020

Ref.: Comentariile A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” asupra proiectului de lege cu privire la Avocatul Antreprenorilor (Ombudsman)

Stimate domnule Ministru,

Vă salutăm din numele A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”).

AmCham Moldova susține de principiu necesitatea instituirii unei autorități publice care ar asigura respectarea drepturilor și intereselor mediului de afaceri, exprimându-și însă rezervele în ceea ce privește unele norme din proiect, care necesită a fi concretizate sau excluse, având în vedere comentariile ce urmează.

I. Despre statutul avocatului antreprenorilor și limitele împuternicirilor

Se propune reformularea prevederilor proiectului și excluderea dispozițiilor care acordă Ombudsmanului atribuții de intervenție în activitatea de întreprinzător (Ombudsman – întreprinzător; întreprinzător – Ombudsman – întreprinzător), mai ales în contextul lipsei unor mecanisme clare de control asupra activității Ombudsmanului.

Comentarii

Analizând prevederile și contextul elaborării proiectului, dar și spiritul viitoarei legi, se înțelege că funcția Ombudsmanului este menită în principal de a apăra drepturile și interesele agenților economici în raport cu autoritățile publice, fără a interveni în relațiile private.

Respectiva concluzie poate fi desprinsă efectuând o analiză sistemică a proiectului de act normativ, în special prin prisma art. 12, art. 16, art. 17 și art. 18 din proiect.

Cu titlu de exemplu, Ombudsmanul are următoarele competențe specifice:

- (i) **prezintă autorităților și/sau persoanelor responsabile** propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a antreprenorilor în privința cărora s-a constatat încălcarea drepturilor și intereselor legitime (art. 12 lit. b);
- (ii) contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între **autoritățile publice și antreprenori** (art. 12 lit. c);
- (iii) intervine, în caz de necesitate, în cadrul **controalelor autorităților publice abilitate, în cadrul perchezițiilor și ridicării de documente contabile și a bunurilor antreprenorilor** (art. 12 lit. g);
- (iv) prezintă **autorității sau persoanei cu funcție de răspundere ale cărei decizii, acțiuni sau inacțiuni**, după părerea sa, încalcă drepturile și interesele petiționarului un aviz ce va

- cuprinde recomandări privind măsurile ce urmează a fi întreprinse pentru repunerea imediată în drepturi a petiționarului (art. 17 alin. (1));
- (v) intervine pe lângă **autoritățile competente** cu un demers pentru intentarea unei proceduri disciplinare sau penale în privința persoanei cu funcție de răspundere care a comis încălcări ce au generat lezarea drepturilor și intereselor antreprenorilor (art. 18 lit. b));

Într-o altă ordine de idei, se poate înțelege totuși că Ombudsmanul are dreptul să intervină în relațiile private ale antreprenorilor, **fapt care ar putea fi în contradicție cu prevederile susmenționate** și care poate fi desprins din conținutul următoarelor articole:

- (i) Avocatul Antreprenorilor și Oficiul care activează sub autoritatea sa este entitatea publică care asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale antreprenorilor de către autoritățile publice, **de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale** și de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile (art. 1 alin. (2));
- (ii) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să fie primit imediat și fără nici o formă de obstrucțiune sau întârziere în audiență de către conducători și alte persoane cu funcții de răspundere de toate nivelurile ale autorităților publice, instituțiilor, **organizațiilor și întreprinderilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare**, ale inspectoratelor de poliție și locurilor de detenție din cadrul acestora, ale instituțiilor penitenciare, izolatoarelor de urmărire penală, ale instituțiilor care acordă asistență psihiatrică (art. 9 alin. (1), lit. b));
- (iii) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să verifice respectarea și exercitarea conformă de către autoritățile publice, **de către organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, de către organizațiile necomerciale**, de către persoanele cu funcții de răspundere de toate nivelurile a atribuțiilor acestora privind respectarea drepturilor și intereselor antreprenorilor (art. 9 alin. (1), lit. e));
- (iv) În exercitarea mandatului său, Avocatul Antreprenorilor are dreptul să **aibă acces liber și fără întârziere în instituții, organizații și întreprinderi, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare**, în inspectoratele de poliție și locurile de detenție din cadrul acestora, în instituțiile penitenciare, în izolatoarele de urmărire penală și în alte instituții similar, indiferent de măsurile și rigorile interne ale instituției.

II. Despre selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor

Se propune reglementarea faptului că din comisia specială pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor vor face parte 5 reprezentanți împuterniciți ai asociațiilor de business.

Comentarii

Potrivit art. 3 alin. (1) din proiectul de lege, pentru selectarea candidaților la funcția de Avocat al Antreprenorilor, în cadrul Parlamentului Republicii Moldova, se instituie o comisie specială, din a cărei componență fac parte inclusiv **5 reprezentanți ai mediului de afaceri**.

În opinia noastră, textul „5 reprezentanți ai mediului de afaceri” este de interpretare largă și îi lipsește caracterul cert, cercul persoanelor care pot fi considerate reprezentanți ai mediului de afaceri fiind foarte mare (e.g. orice administrator al persoanei juridice de drept privat).

III. Despre subiecții cu drept de sesizare a Avocatului Antreprenorilor

În condițiile proiectului de lege, sesizarea adresată Avocatului Antreprenorilor se depune până la expirarea unui an din ziua încălcării presupuse a drepturilor sau intereselor legitime ale petiționarului sau din ziua când petiționarul a aflat despre presupusa încălcare.

Din ipoteza normei art. 13 alin. (1), se înțelege că Avocatul Antreprenorilor poate fi sesizat doar de către petiționarul al cărui drepturi sau interese legitime au fost încălcate.

În același timp, viitoarea lege nu prevede posibilitatea sesizării și un mecanism clar de interacțiune a Avocatului Antreprenorilor cu asociațiile de business (asociațiile patronale), care acționează în numele și în interesele membrilor săi.

În opinia noastră, există necesitatea asigurării unei colaborări dintre Avocatul Antreprenorilor și asociațiile de business, în calitate de reprezentanți ai mediului de afaceri din diferite sectoare ale economiei, prin lărgirea cercului subiecților care pot sesiza Avocatul Antreprenorilor și stabilirea unui mecanism de interacțiune dintre ultimii (care nu se limitează la examinarea încălcărilor).

Totodată, având în vedere competențele care se limitează la apărarea drepturilor și intereselor mediului de afaceri, considerăm că audiența întreprinzătorilor, prin lege, urmează a avea loc la un interval de cel puțin o dată pe săptămână.

IV. Despre primirea spre examinare a sesizărilor

(i) Se solicită clarificarea diferenței între „*restituirea sesizării*” și „*neprimirea spre examinare a sesizării*”, dacă există.

Comentarii

Art. 14 alin. (1), lit. b) din proiect, stabilește faptul că, ulterior recepționării cererii, Avocatul Antreprenorilor, are dreptul să restituie sesizarea fără examinare.

În același timp, art. 14 alin. (5) reglementează cazurile în care sesizarea **nu este primită spre examinare**.

(ii) Se solicită excluderea prevederii art. 14 alin. (5), lit. e) din lege, care stabilește că sesizarea nu este primită spre examinare în cazul în care conține calomnii și insulte sau discreditează autoritățile statului, autoritățile locale, alți antreprenori.

Comentarii

În opinia noastră, textul „*discreditează autoritățile statului, autoritățile locale sau alți antreprenori*” poate servi drept un pretext pentru a nu primi spre examinare, în cele mai dese cazuri, sesizările antreprenorilor, care, având în vedere natura încălcărilor și a faptelor ce eventual vor fi descrise, ar putea fi considerate ca reprezentând o discreditare a puterii publice.

V. Despre sursele de finanțare a Oficiului Avocatului Antreprenorilor

Se propune reglementarea faptului că Oficiul Avocatului Antreprenorilor este finanțat de la bugetul de stat și din alte surse financiare neinterzise de lege.

Comentarii

Conform prevederilor art. 24 alin. (1) din proiect, Oficiul Avocatului Antreprenorilor se finanțează de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

În același timp, se consideră oportun stabilirea în mod expres în lege a faptului că Oficiul poate fi finanțat și din alte surse neinterzise de lege, surse care ar fi în măsură să contribuie la îmbunătățirea activității operaționale a Oficiului (e.g. contractarea experților care vor asista Oficiul).

VI. Despre aducerea legislației în conformitate cu prevederile proiectului

Se propune operarea prin intermediul proiectului a modificărilor la un șir de alte acte normative sau, după caz, stabilirea în dispozițiile finale ale proiectului a faptului că legislația urmează a fi adusă în conformitate cu prevederile legii.

Comentarii

Cu titlu de exemplu, prin intermediul proiectului, se propune acordarea dreptului Avocatului Antreprenorilor de a sesiza Curtea Constituțională și de a înainta acțiuni în instanțele judecătorești.

Sub acest aspect, se consideră necesar operarea modificărilor la un șir de acte normative, precum: Codul jurisdicției constituționale (acordarea Avocatului Antreprenorilor a statutului de subiect cu drept de sesizare a Curții Constituționale), Codul de procedură civilă (scutirea de taxa de stat a cererilor înaintate de către Avocatul Antreprenorilor, după modelul scutirilor existente pentru Avocatul Poporului), Codul contravențional (stabilirea pedepselor pentru ignorarea recomandărilor Avocatului Antreprenorilor și alte acțiuni/inacțiuni prevăzute la art. 7 alin. (3) din proiectul de lege).

Vă mulțumim pentru colaborare și ne exprimăm deschiderea pentru detalierea propunerilor și comentariilor noastre în cadrul unei întrevederi.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”